

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2020.57.340-351>

УДК 728.77

Цимбалова Тетяна Анатоліївна,

кандидат архітектури,

доцент кафедри архітектурного проектування та містобудування,

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

zimbalovalat@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0002-0854-0250>

АНАЛІЗ ПРАКТИКИ БУДІВНИЦТВА НА ШТУЧНИХ АКВАТОРІАЛЬНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Анотація: у статті висвітлюється проблема будівництва на акваторіальних меліоративних та конструкційних територіях. Досліджується історичний та сучасний досвід створення меліоративних акваторіальних територій (у вигляді територіальних ресурсів острівного типу та збільшених берегових ліній). Розглядаються способи зведення штучних гідроспоруд стаціонарного та мобільного режимів експлуатації. Аналізується практика архітектурно-містобудівного проектування на антропогенних акваторіальних територіях. Розглядаються питання розробки концептуальних образно-композиційних підходів щодо створення забудови на антропогенних акваторіальних ландшафтах. Визначаються характерні особливості стилістично-художньої виразності архітектури відкритих берегових просторів штучно намивних земель.

Проводиться аналіз практики створення територіальних резервів методами намивної меліорації на території Української держави; висвітлюється сучасний стан щодо будівництва штучних акваторіальних земель.

Також, приділено увагу проблемі захисту природнього водного середовища від надмірного антропогенного навантаження; підкреслюється пріоритетність екологічного підходу при будівництві штучних гідроспоруд, особливо, на мілководних акваторіях.

Ключові слова: штучні акваторіальні території, стаціонарні та мобільні гідротехнічні споруди, акваторіальні містобудівні структури.

Постановка проблеми. В умовах сучасного суспільства створення штучними методами споруд острівного типу та берегових ліній (або їх розширення) є основними способами збільшення територій міст і держав (активні акреційні процеси характерні, перш за все, для країн із невеликою територією та високою щільністю населення) [2].

У провідних країнах світу питання меліоративних акваторіальних територій розглядаються у контексті нового підходу до архітектурно-будівельної діяльності, насамперед, у зв'язку із проблемою порушення екологічної рівноваги на прибережних високоурбанізованих територіях.

Конструктивно-технологічні можливості гідротехнічних споруд острівного типу дозволяють використовувати їх в організації альтернативних містобудівних систем, особливо, у країнах із розвиненими традиціями будівельного досвіду на мілководних акваторіях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що питанням створення штучних акваторіальних земель присвячено багато досліджень у всьому світі. Актуальні теми, пов'язані з регіональними проблемами використання меліоративних територій акваторіального розміщення розглянули у своїх дослідженнях: І. Я. Черняк, Л. Яручик (проаналізовано сучасні концепції міського планування на прикладі м. Гаага) [18]; С. А. Кізілова (розглянуто передумови будівництва штучних островів) [7]; Д. А. Семенов, С. В. Калошина (представлено інноваційні методи створення штучних острівних територій) [14]; Є. В. Бугрій (проведено аналіз проблеми штучних островів у контексті акреції) [2]; Лавров Л. П., Еремеева А. Ф., Перов Ф. В. (розглядаються підсумки реалізації проекту з формування нового морського фасаду Санкт-Петербурга на намивних землях Васильєвського острова) [9].

Метою публікації є проведення аналізу проблеми будівництва на антропогенних акваторіальних спорудах острівного та берегового типу.

Основна частина. Про мистецтво створення штучних акваторіальних територій відомо із часів глибокої давнини; на мілководних озерних, річкових та морських ландшафтах зводилися як стаціонарні споруди острівного типу (із накиданого камню, ґрунту на основі дерев'яного каркасу, на дерев'яних платформах тощо), так і мобільні (на плотах) [1].

Дослідниками припускається, що найдавнішими штучними островами можна вважати житлові споруди *crannóg*, поширені за часів неоліту на територіях сучасних Ірландії та Шотландії.

Серед найбільш відомих історичних гідроспоруд можна виділити: унікальний рукотворний архіпелаг Нан Мадол із 92 острівців у Мікронезії, побудований на рифах у XIII – XV ст. (внесений до об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО); місто-державу ацтеків Теночтітлан, що складалося із центрального природного острова посеред озера та численних штучних островів (знаходилося на місці сучасного міста Мехіко; було зруйноване іспанськими конкістадорами); плавучі острови племені Урос на озері Тітікака (сучасними представниками племені збережено національні традиції зведення очеретяних островів) [12].

У сучасному світі процес штучної акреції у вигляді створення акваторіальних територій відбувається на фоні загострення екологічної проблеми, насамперед, із метою перерозподілу урбанізованого навантаження на додаткові територіальні резерви.

До основних регіонів концентрації штучних споруд острівного типу відносяться далекосхідний та близькосхідний. Одним із світових лідерів щодо штучного збільшення земельних ресурсів є Японія – країна із значним історичним досвідом створення антропогенних островів (у XVII столітті було споруджено перший острівний морський порт Дедзіма для голландських торговельних суден). Акваторія Перської затоки стала місцем для реалізації грандіозних проєктів створення меліоративних архіпелагів, серед яких: «The Palms», «The World», «Durrat Al Bahrain», «The Pearl of Qatar» (що посприяло створенню у ОАЕ, Бахреїні та Катарі центрів міжнародного елітного туризму) (рис.1).

Рис. 1 – Дуррат Аль Бахрейн – архіпелаг із 15 насипних островів (Бахреїн)

Рис. 2 – Місто Фонв'єй, побудоване на колишньому морському дні (Монако)

У цілому, спорудження акваторіальних земель (а саме, створення штучних островів та збільшення берегових ліній) є загальною світовою тенденцією (у Нідерландах, Росії, США, Канаді, Італії, Новій Зеландії, Австралії тощо); при цьому, у кожній країні розроблено нормативно-правове супроводження, адапроване до регіональних особливостей (або знаходиться у стані законопроекту) [2].

Але міжнародно-правовий режим штучних островів та інших стаціонарних конструкцій у морі, на даний час, знаходиться у процесі регулювання. Відсутність в універсальних міжнародних договорах узгоджених визначень деяких термінів, зокрема, «Штучні острови» та «Установки і споруди»

ускладнює однакове тлумачення і застосування відповідних конвенційних положень щодо спорудження, розміщення та ведення господарчої діяльності [5].

Сучасні акваторіальні штучні території (меліоративні та конструкційні) використовуються у багатьох галузях господарчої діяльності: для організації житлової та громадської забудови, створення рекреаційних та природоохоронних ландшафтів, розміщення промислових підприємств, транспортних терміналів, санітарно-очищувальних систем, бурових платформ, навігаційного обладнання, об'єктів військового призначення тощо (рис. 2).

До стаціонарних гідротехнічних споруд на відкритих акваторіях відносяться штучні острови, побудовані із донних та берегових ґрунтів, каменю, криги, сміття, металевих конструкцій тощо. Для створення меліоративних акваторіальних територій використовуються як традиційні методи будівництва (відсіпки та гідронамиву), так і інноваційні (метод геотекстильних оболонок, наприклад, конструкцій Geotube, технології укладання габіонів тощо); меліоративні острови можуть утворюватися після будівництва каналів та при застосуванні польдерної системи [14].

Створення мобільних острівних та берегових гідроспоруд базується, в основному, на використанні різноманітних понтонних конструкцій, конструктивно адаптованих до функціонального направлення подальшої експлуатації [11], [17].

Мобільні плавучі об'єкти у залежності від принципу влаштування плавучої основи, мають різну ступінь мобільності та поділяються на два основних типи:

- З фіксованою мобільністю - гідроспоруди позбавлені можливості самостійного переміщення у просторі (транспортування та передислокація виконуються буксирним способом). Режим їх експлуатації, в основному, передбачає швартування до причальної берегової споруди, як із підключенням до централізованих інженерних систем, так і автономний - із використанням відновлювальних джерел енергії.

- Мобільні плавучі конструктивні системи, створені за принципами спорудження кораблів (експлуатація, як правило, в автономному режимі) [15].

Також, існує практика створення мобільних конструкцій островів та берегових гідроспоруд із шестироїдів - порожнистих бетонних модулів у якості донних основ. Шестироїдні гідроспоруди виконують роль захисту берегової лінії від розмиву, та слугують для водоочищення берегового шельфу, завдяки заселенню мідіями підводних поверхонь блоків (легкі надводні платформи, що можуть бути закріплені на шестироїдах, іноді, використовують для організації «зеленого» туризму) [4].

На фоні загострення екологічної проблеми, у найбільш урбанізованих регіонах світу, одним із напрямків футуристичного проектування є розробки акваторіальних поселень у стаціонарній та мобільній формах (розглядається можливість влаштування плавучого житлового середовища як у шельфових водах, так і на великих глибинах) [16].

Існуючі акваторіальні містобудівні структури, споруджені на сконструйованих гідравлічно (в ході штучного алювіального процесу) або на осушених землях (за принципами польдерної системи) мають характерно рівнинні ландшафти із низькими показниками висот відносно рівня моря, що, у свою чергу, вимагає особливої уваги до методів художньо-образної виразності забудови.

Архітектурно-містобудівні рішення антропогенних акваторіальних територій представляють різні концептуальні підходи щодо організації містобудівного каркасу та його окремих структурних елементів, зокрема, поверховості споруд, розміщення транспортної та соціальної інфраструктури (поширеним композиційним прийомом є створення цілостних архітектурних ансамблів) [8].

Головною особливістю архітектури відкритих берегових просторів є їх надзвичайна візуальна атрактивність, насамперед, можливість використання панорамних розкриттів, (наприклад, для намивних берегових урбанізованих територій Сянгану, Сингапуру та Макао характерне використання архітектурно-композиційних прийомів, що підкреслюють виразність висотно-домінантного силуетного сприйняття) [19] (рис. 3).

Але, у світовій практиці існують приклади недбалого відношення до значного містобудівного потенціалу штучних прибережних ландшафтів (на жаль, не здійснено планів щодо створення унікального морського фасаду Санкт-Петербургу на намивних землях Васильєвського острова; новий район, який повинен був відображати образ сучасної «Північної столиці», за якістю архітектурних рішень не відрізняється від міської периферії) [9].

Рис. 3 – Фрагмент панорами забудови у Макао (Китай)

Рис. 4 – Висотні будинки на ж/м Перемога у м. Дніпро (Україна)

На території сучасної Української держави активна практика створення штучних акваторіальних земель пов'язана із радянським періодом. Перші роботи із наміву територій способом гідромеханізованої розробки було розпочато у 30-і роки ХХ сторіччя; зокрема, великомасштабне освоєння заплавної прибережних територій було здійснено у Києві (починаючи з 50-х рр. було наміто та забудовано житлові масиви: Русанівка, Березняки, Оболонь, Троєщина) та у Дніпропетровську (житловий масив Перемога) [6], [13] (рис.4).

Також, технології намівної меліорації, було застосовано для відновлення річкових островів після їх затоплення, внаслідок будівництва ГЕС (наприклад, о. Становий – рекреаційно-спортивна зона у структурі гребного каналу у м. Дніпро (Дніпропетровськ) [3].

У сучасній Україні ідеї будівництва островів у морських шельфових водах знайшли втілення у проекті «Морське намисто Одеси»; пропонується створення 7 штучних островів для розміщення об'єктів рекреаційно-туристичної інфраструктури (в умовах політичної нестабільності країни здійснення проектного рішення пов'язане із багатьма труднощами, серед яких головними є юридична невирішеність питання щодо статусу нових акваторіальних земель та несприятливі умови для інвестиційної політики) [10].

Але, прогресивні тенденції освоєння акваторій є - першою реалізованою акваструктурою став рекреаційний понтонний острів площею 1000 м² у 300 метрах від берега села Коблево у Миколаївській області (на острові із сезонним режимом експлуатації забудови не передбачається) [2].

В умовах постіндустріальної України створення штучних акваторіальних територій, особливо намівних на пойменних та заболочених землях, є засобом оптимізації природного ландшафту та можливістю забезпечення

територіальних резервів для капітального будівництва за умови пріоритетності екологічного підходу. На жаль, досвід іноземної меліоративної практики на воді, демонструє, у багатьох випадках, значні порушення природного балансу морських мілководних ландшафтів, (насамперед, дуже небезпечним є застої води навколо антропогенних островів), що може призвести до катастрофічних наслідків щодо розвитку біоценозу [20].

Висновки. Встановлено, що будівництво антропогенних акваторіальних земель є одним із способів вирішення проблеми дефіциту територій для господарчого розвитку у багатьох регіонах світу. Створення акваторіальних містобудівних структур є доцільним у регіонах із розвиненими мілководними гідрологічними ресурсами, зокрема, із метою оптимізації пойменних та заболочених територій. Штучні акваторіальні території мають особливу містобудівну цінність та представляють значний архітектурно-художній потенціал, насамперед, у зв'язку з атрактивними властивостями відкритих прибережних ландшафтів. Створення штучних гідроспоруд повинно ґрунтуватися на принципах дбайливого відношення до навколишнього середовища та сбалансованого антропогенного втручання у природні ландшафтні біосистеми.

Список джерел

1. Андрианов Б. В. Неоседлое население мира. М.: Наука, 1985. 282 с.
2. Бугрий Е. В. Искусственные островные комплексы как новый элемент политической карты мира. *Наукові записки Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка. Географічні науки*. Суми: СДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. Вип. 2. С. 103 - 112.
3. Внесення змін до генерального плану розвитку міста Дніпро. Розділ «Охорона навколишнього природного середовища. Звіт про стратегічну екологічну оцінку» / Ю. М. Палеха та ін. Київ: «ДІПРОМІСТО» ім. Ю. М. Білоконя, 2019. 64 с.
4. Воскоњян В. Г. Строительство искусственного острова. *Современные наукоемкие технологии*. М.: Издательский Дом «Академия Естествознания», 2006. № 8. С. 84 – 86.
5. Вылегжанин А. Н., Крымская К. В. Международно-правовой режим искусственных островов и иных стационарных конструкций в море. *Международное морское право. Справочник*. Под ред. Г. С. Горшкова. М.: Военное издательство, 2018. С. 217 – 228.
6. Глотова М. А. Намывные песчаные грунты Киевского региона, как основания зданий и сооружений: автореф. дис. ... канд. арх. Киев, 1984. 20 с.

7. Кизилова С. А. Предпосылки возведения искусственных островных территорий XXI века. *Architecture and Modern Information Technologies*. М.: МАРХИ, 2018. № 1(42). С. 187 – 200.
8. Клопко Г. К., Козієнко Є. Г. Принципи і прийоми формування забудови прибережних територій м. Дніпропетровськ у сучасних умовах. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. Дніпропетровськ: ПДАБА, 2012. № 1-3. С. 12 - 17.
9. Лавров Л. П., Еремеева А. Ф., Перов Ф. В. Морской фасад как часть городского центра Санкт-Петербурга XXI века – неиспользованный потенциал. *Academia. Архитектура и строительство*. М.: Издательство АСВ, 2019. № 2. С. 83 - 91.
10. Лялюк. И. Монисто – морское ожерелье Одессы. *А. С. С. Ватерпас. Архитектура и туризм*. К. : Издательство А. С. С., 2006. № 4. С. 48 – 50.
11. Плавучие деревни Китая. URL: <http://animalworld.com.ua/news/Plavuchie-derevni-Kitaja> (дата звернення: 02.05.2020).
12. Плавучие острова Урос: сокровище озера Титикака. URL: <http://hastapronto.ru/andes/titicaca/uros/> (дата звернення: 12.05.2020).
13. Родионов И. В. Набережная имени...: первым строителям уникального сооружения на Днепре посвящается. Запорожье: ПРИВОЗ ПРИНТ, 2012. 160 с.
14. Семенов Д. А., Калошина С. В. Инновационные технологии строительства искусственных островов. *Вестник Пермского национального исследовательского политехнического университета*. Пермь: ПНИПУ, 2016. Т 7. № 4. С. 80 - 92.
15. Цимбалова Т. А. Мобільне житло як функціонально-типологічний різновид сучасного житлового будівництва: автореф. ... канд. арх. Харків, 2019. 22 с.
16. Чернятевич Н. Г. Сучасний досвід проектування акваторіальних систем розселення. Міське середовище - XXI ст. Архітектура. Будівництво. Дизайн: Тези доповідей II Міжнародного науково-практичного конгресу. К.: НАУ, 2016. С. 234.
17. Экономов И. С. Принципы формирования малоэтажных жилых объектов на воде : автореф. канд. арх. Москва, 2004. 36 с.
18. Cherniak I., Yaruchyk L. Some modern urban planning concepts on the example of the city of the Hague (Netherlands) at the turn of the 19th and 20th centuries. *World Science*. Warsaw: Scientific Educational Center, 2018. Vol. 1, S. 35 - 41.
19. Ferreira Liane. Changing landscape: Macao of the future. 2019 URL: <https://news.cgtn.com/news/2019-12-17/Changing-landscape-Macao-of-the-future--> (дата звернення: 09.05.2020).

20. Kumar Arun Reclaimed islands and new offshore townships in the Arabian Gulf: potential natural hazards. *Current Science*. India: Mary Jebii Chemagosi, 2009. Vol. 96 (4). S. 400 - 405.

References

1. Andrianov B. V. Neosedloe naselenie mira. M: Nauka, 1985. 282 s. (in Russian)
2. Bugriy Ye. V. Artificial island complexes as a new element of the political map of the world. *Naukovi zapiski Sumskogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu im. A. S. Makarenka. Geografichni nauki*. Sumi: SDPU im. A. S. Makarenka, 2011. Vol. 2. S. 103 - 112. (in Russian)
3. Vnesennya zmin do generalnogo planu rozvitku mista Dnipro. Rozdil «Ohorona navkolishnogo prirodnoho seredovisha. Zvit pro strategichnu ekologichnu ocinku» / Yu. M. Paleha ta in. Kiyiv: «DIPROMISTO» im. Yu. M. Bilokonya, 2019. 64 s. (in Ukrainian)
4. Voskonyan V. G. Artificial Island Construction. *Sovremennye naukoemkie tehnologii*. M.: Izdatelskij Dom «Akademiya Estestvoznaniya», 2006. Vol. 8. S. 84 – 86. (in Russian)
5. Vylegzhanin A. N., Krymskaya K. V. The international legal regime of artificial islands and other stationary structures at sea. *Mezhdunarodnoe morskoe pravo. Spravochnik*. Pod red. G. S. Gorshkova. M.: Voennoe izdatelstvo, 2018. S. 217 – 228. (in Russian)
6. Glotova M. A. Namyvnye peschanye grunty Kievskogo regiona, kak osnovaniya zdaniy i sooruzhenij: avtoref. dis. ... kand. arh. Kiev, 1984. 20 s. (in Russian)
7. Kizilova S. A. Prerequisites for the construction of artificial island territories of the 21st century. *Architecture and Modern Information Technologies*. M.: MARHI, 2018. Vol.1 (42). S. 187 – 200. (in Russian)
8. Klopko G. K., Koziyenko Ye. G. Principles and methods of forming the development of coastal areas of Dnepropetrovsk in modern conditions. *Visnik Pridniprovskoyi derzhavnoyi akademiyi budivnictva ta arhitekturi*. Dnepropetrovsk: PDABA, 2012. № 1-3. S. 12 - 17. (in Ukrainian)
9. Lavrov L. P., Ereemeeva A. F., Perov F. V. The marine facade as part of the 21st century city center of St. Petersburg is an untapped potential. *Academia. Arhitektura i stroitelstvo*. M.: Izdatelstvo ASV, 2019. Vol. 2. S. 83 - 91. (in Russian)
10. Lyalyuk. I. Monisto – morskoe ozherele Odessy. *A. S. S. Vaterpas. Arhitektura i turizm*. K. : Izdatelstvo A. S. S., 2006. Vol. 4. S. 48 – 50. (in Russian)
11. Plavuchie derevni Kitaya. URL: <http://animalworld.com.ua/news/Plavuchie-derevni-Kitaja> (in Russian)

12. Plavuchie ostrova Uros: sokrovishe ozera Titikaka. URL: <http://hasta-pronto.ru/andes/titicaca/uros> (in Russian)
13. Rodionov I. V. Naberezhnaya imeni...: pervym stroitelyam unikalnogo sooruzheniya na Dnepre posvyashaetsya. Zaporozhe: PRIVOZ PRINT, 2012. 160 s. (in Russian)
14. Semenov D. A., Kaloshina S. V. Building artificial islands with the help of technology Geotube. *Vestnik Permskogo nacionalnogo issledovatel'skogo politehnicheskogo universiteta*. Perm: PNIPU, 2016. T 7. № 4. S. 80 - 92. (in Russian)
15. Tsymbalova T. A. Mobile housing as a functional typological variety of modern housing construction: avtoref. ... kand. arh. Harkiv, 2019. 22 s. (in Ukrainian)
16. Chernyatevich N. G. Suchasnij dosvid proektuvannya akvatorialnih sistem rozselennya. Miske seredovishe - XXI st. Arhitektura. Budivnictvo. Dizajn: Tezi dopovidej II Mizhnarodnogo naukovopraktichnogo kongresu. K.: NAU, 2016. S. 234. (in Ukrainian)
17. Ekonomov I. S. Principy formirovaniya maloetazhnyh zhilyh obektov na vode: avtoref. kand. arh. Moskva, 2004. 36 s (in Russian)
18. Cherniak I., Yaruchyuk L. Some modern urban planning concepts on the example of the city of the Hague (Netherlands) at the turn of the 19th and 20th centuries. *World Science*. Warsaw: Scientific Educational Center, 2018. Vol. 1, S. 35 - 41. (in English)
19. Ferreira Liane. Changing landscape: Macao of the future. 2019 URL: <https://news.cgtn.com/news/2019-12-17/Changing-landscape-Macao-of-the-future> (in English)
20. Kumar Arun Reclaimed islands and new offshore townships in the Arabian Gulf: potential natural hazards. *Current Science*. India: Mary Jebii Chemagosi, 2009. Vol. 96 (4). S. 400 - 405. (in English)

Аннотация

Цымбалова Татьяна Анатольевна, кандидат архитектуры, доцент кафедры архитектурного проектирования и градостроительства, Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры.

Анализ практики строительства на искусственных акваториальных территориях.

В статье освещается проблема строительства на акваториальных мелиоративных и конструкционных территориях. Исследуется исторический и современный опыт создания мелиоративных акваториальных территорий.

Рассматриваются способы возведения искусственных гидросооружений стационарного и мобильного режимов эксплуатации. Анализируется практика архитектурно-градостроительного проектирования на антропогенных акваториальных территориях. Рассматриваются вопросы разработки концептуальных образно-композиционных подходов к созданию застройки на антропогенных акваториальных ландшафтах. Определяются характерные особенности стилистически-художественной выразительности архитектуры открытых береговых пространств искусственно намывных земель.

Проводится анализ практики создания территориальных резервов методами намывной мелиорации на территории Украинского государства; освещается современное положение относительно строительства рукотворных акваториальных земель. Также, уделено внимание проблеме защиты природной водной среды от чрезмерной антропогенной нагрузки; подчеркивается приоритетность экологического подхода при строительстве искусственных гидросооружений, особенно на мелководных акваториях.

Ключевые слова: искусственные акваториальные территории, стационарные и мобильные гидротехнические сооружения, акваториальные градостроительные структуры.

Annotation

Tetiana Tsymbalova, PhD, docent of Department of the architectural planning and town-planning, Dnieper state academy of building and architecture.

Analysis of the practice of construction in artificial water areas.

The article highlights the problem of construction in the aquatorial reclamation and construction territories. The historical and modern experience of creating ameliorative water areas (in the form of island-type territorial resources and increased coastlines) is investigated. Issues related to the processes of accretion in the modern world are being studied, in particular, with the artificial buildup of territories on water landscapes in order to redistribute the urbanized load on additional territorial reserves. The methods of erecting artificial hydraulic structures of stationary and mobile operating modes are considered; both traditional methods of reclamation reclamation, and innovative (the method of geotextile shells, the method of sixroids, etc.) are highlighted. Attention is paid to the prospects for the development of futuristic design of water settlements in stationary and mobile forms.

The article analyzes the practice of architectural and urban planning in anthropogenic water areas. The questions of the development of conceptual figurative and compositional approaches to the creation of buildings on anthropogenic aquatorial landscapes are considered. Examples of various uses of the urban

development potential of coastal landscapes of artificial aquatorial territories are presented. The characteristic features of the stylistic and artistic expressiveness of the architecture of open coastal spaces of artificially alluvial lands are determined.

The analysis of the practice of creating territorial reserves by methods of reclamation on the territory of the Ukrainian state. It highlights the current situation regarding the construction of man-made water areas. It is considering a project proposal related to the creation of an island system for commercial recreation, tourism and tourism infrastructure off the coast of Odessa. Also, attention is paid to the problem of protecting the natural aquatic environment from excessive anthropogenic pressure; emphasizes the priority of the ecological approach in the construction of artificial hydraulic structures, especially in shallow waters.

Keywords: artificial water areas, stationary and mobile hydraulic structures, water town-planning structures.